

CONSULTURK

AMAÇ

•Avrupa Birliği kendisi bakımından koyduğu agresif sera gazı emisyonunu düşürme hedefleri nedeniyle üretimin AB dışındaki emisyonların regüle edilmediği diğer ülkelere kaymasını, yani "karbon kaçakları"nın oluşmasını ve dolayısıyla Avrupa Birliği içindeki üreticiler için haksız rekabet oluşmasını önlemek amacıyla, Avrupa Birliği dışında üretilip Avrupa Birliği'ne ithal edilen karbon salınımı yüksek ürünlerden Avrupa Birliği Emisyon Ticaret Sistemi'ndeki fiyatlara paralel fiyatlarda "karbon vergisi" almayı amaçlamaktadır.

HANGİ ÜRÜNLER?

- Çimento,
- Gübre (nitrik asit, amonyak, potasyum nitrat, mineral veya kimyasal gübreler dahil),
- Demir ve çelik (işlenmiş tüp, boru, plaka, tanklar dahil; ferroalyaj hariç),
- Aluminyum (işlenmiş plaka, profil, tel, folyo dahil)
- Elektrik,
- Yukarıdakiler ilk etapta vergilendirilecek ürünler olup emisyon hesaplama ile ilgili teknik zorlukların aşılması ile birlikte rafineri ürünleri ve organik kimyasallar gibi ürünler de ileride kapsama dahil edilebilecektir.

NASIL İŞLEYECEK?

- AB dışında üretilen kapsam dahilindeki ürünler sadece ürünün ithal edileceği ülkenin "Ulusal Otoritesi"nce gerekli şartları taşıması dolayısıyla yetkilendirilmiş "Yetkili Beyan Verenler" aracılığıyla ithal edilebilecektir.
- Yetkili Beyan Verenler ithal ettiği ürünleri, miktarlarını ve ürünlerdeki CO₂ emisyon değerlerini Ulusal Otorite'ye beyan ederek, karşılığında bildirdikleri emisyon miktarına denk gelen miktardaki Ulusal Otorite'den satın aldıkları Sınırdaki Karbon Düzenlemesi ("SKD") Sertifikasını Ulusal Otorite'ye teslim edeceklerdir.
- Yetkili Beyan Verenler her bir ürünün içindeki üretimde ortaya çıkan gerçek emisyon değeri veya o ürün ve ürünün üretildiği ülke için belirlenmiş olan varsayılan emisyon değerlerine göre Ulusal Otorite'ye beyanda bulunacaktır.
- Bu nedenle, AB dışında AB'ye ihraç etmek üzere üretimde bulunanların Yetkili Beyan Verenerlere bildirmek üzere üretimdeki gerçek emisyon miktarlarını ölçtörmeleri ve bu ölçümleri "Akredite Edilmiş Kuruluşlar"a doğrulatmaları gerekmektedir. Gerçek emsiyon değeri ölçülemediği durumda varsayılan emisyon değerine göre işlem yapılacaktır.

CONSULTURK

EMİSYON DEĞERİ NASIL HESAPLANACAK?

- Üretilen ürünlerdeki gömülü ton bazında CO₂ emisyon değerleri ürünün üretildiği tesisteki belirli bir periyotta toplam doğrudan emisyon değerinin ölçülen periyotta o tesiste üretilen ürün miktarına oranına göre belirlenecektir.
- Hesaplanan emisyon değerlerinin Akredite Edilmiş Kuruluşlarca tesise fiziki ziyaret gerçekleştirerek onaylanması gerekmektedir.
- Gerçek emisyon değeri hesaplanmadığında Avrupa Birliği tarafından (i) o ürün ve (ii) ürünün üretildiği ülkeye göre varsayılan ortalama emisyon değeri belirli bir orana göre artırılarak esas alınacaktır.
- Ürünün üretildiği ülkede emisyon değeri ölçüm verisinin güvenilir olmadığı durumlarda, o ürün için Avrupa Birliği içerisinde en kötü %10'luk değere sahip tesislerin emisyon değerinin ortalaması esas alınacaktır.

EMİSYON DEĞERİ NASIL DOĞRULANACAK?

- Bir tesisin Avrupa Birliği tarafından belirlenen varsayılan değerler yerine gerçek emisyon değerini kullanması için hesaplanan gerçek emisyon değerinin Avrupa Birliği'nde Akredite Edilmiş Kuruluşlar tarafından belirlenen ilkelere göre doğrulanması gerekmektedir.
- İlgili ilkeler: (i) ilgili tesise yapılan fiziki ziyaretler çerçevesinde (ii) profesyonel şüphecilik esaslarına göre (iii) belirlenen değerlerin esaslı olarak yanıltıcı olmadığı ve gerçeğe uygun olduğudur.
- Gerçek emisyon değerlerini ölçtüren ve bunu doğrulatan üreticiler, doğrulanmış gerçek emisyon değerlerini Avrupa Birliği tarafından kurulmuş merkezi veritabanına kayıt ettirerek ilerideki beş yıl için Avrupa Birliği içerisindeki ülkelere yapacakları ihracatlarda bu değerlerin esas alınmasını isteyebilir.

ÜRETİCİLERİN KENDİLERİNİ KAYIT ETTİRMESİ

- Avrupa Birliği dışındaki tesislerde üretim yapan üreticilerin Avrupa Birliği içine ihracat yaparken Yetkili Beyan Verenlerin kullanması amacıyla Akredite Edilmiş Kuruluşlar tarafından onaylanmış gerçek emisyon değerlerini Avrupa Birliği tarafından kurulmuş merkezi veritabanına kayıt ettirme imkanı vardır.
- Gerçek emisyon değerleri, varsayılan emisyon değerlerine göre daha iyi olan üreticilerden ürün ithal eden Yetkili Beyan Verenlerin Sınırdaki Karbon Düzenlemesi dolayısıyla daha az "karbon vergisi" ödeyecek olması nedeniyle daha iyi emisyon değerine sahip üreticileri tercih edeceği, bunun da o üreticiler lehine rekabet avantajı yaratacağı kuşkusuzdur.
- Üreticilerin kendilerini, tesislerini ve Akredite Edilmiş Kuruluşlar tarafından onaylanmış gerçek emisyon değerlerini merkezi otoriteye kayıt ettirmeleri durumunda, Yetkili Beyan Verenler, kayıt bildiriminden itibaren beş yıllık süre içinde, üreticilerin bu kayıtlarını esas alarak SKD bakımından herhangi bir doğrulama yapmaksızın o üreticinin ürünlerini ithal edebilecektir. Bunun da o üreticiyi ilave tercih sebebi yapacağı kuşkusuzdur.

CONSULTURK

KİM BEYAN EDECEK?

- SKD kapsamındaki beyanname Avrupa Birliği dışından belirlenen ürünleri ithal eden Yetkili Beyan Verenler tarafından verilir.
- Ulusal Otorite, beyannamenin verilmesi gereken tarihten itibaren dört yıl içinde beyannameyi inceleyip eksik teslim edilen SKD sertifikasını teslim etmesini Yetkili Beyan Veren'den isteyebilir.
- Beyanname verilmesi gerekirken hiç verilmemesi halinde beyanname verilmesi gereken yıldan itibaren dördüncü yılın 31 Aralık tarihine kadar toplam teslim edilmesi gereken SKD sertifikasını teslim etmesini Yetkili Beyan Veren'den isteyebilir.

NASIL BEYAN EDECEK?

- Her yıl 31 Mayıs'a kadar önceki yılın SKD beyannameleri Yetkili Beyan Verenler tarafından Ulusal Otorite'ye sunulacaktır.
- Beyannameye aşağıdaki hususlar yer alacaktır: (i) SKD kapsamındaki her bir üründen ithal edilen miktar (ton veya elektrik için megawatt saat bazında), (ii) her bir ürün için toplam gömülü CO₂ emisyonu (ton bazında), (iii) emisyon karşılıklı toplam teslim edilecek SKD sertifikası miktarı.
- Dahili işlemeye tabi tutulacak ithal edilen ürünlerdeki toplam emisyon miktarı; hariçte işlemeye tabi olan ürünler için ise sadece AB gümrüğü dışındaki işlemdeki emisyon miktarı beyannameye dahil edilecektir.

NASIL YETKİLİ BEYAN VEREN OLUNUR?

- Avrupa Birliği dışından belirlenen ürünlerin ithalatını yapmak isteyenler Ulusal Otorite'ye başvurarak yetkilendirilmeleri gerekmektedir.
- Yetkilendirme için önceki beş yıl içinde (i) beyan verenin gümrük, vergi ve rekabet mevzuatını ciddi veya mükerrer olarak ihlal etmemiş olması ve ekonomik işlemler ile ilgili ciddi ihlallerde bulunmamış olması ve (ii) SKD Yönetmeliğindeki yükümlükleri yerine getirecek finansal ve operasyonel kapasiteye sahip olması şartlarını taşıması gerekmektedir.
- Yetkili Beyan Veren'in yetkilendirme talebinden önceki iki yıl içinde kurulmuş olması halinde, AB içinde faaliyet gösteren bankadan banka teminat mektubu sunması gerekmektedir. Sunulan teminat mektubu ikinci yılın sonunda 31 Mayıs itibarıyla başvuruda bulunana iade edilir.
- Her Yetkili Beyan Veren'e ayrı bir SKD hesap numarası verilir.

CONSULTURK

VERGİ NASIL ÖDENECEK?

- Yetkili Beyan Verenler beyanname verdikten sonra emisyon miktarlarına karşılık gelen vergiyi, Ulusal Otorite'den satın aldıkları emisyon miktarını içeren SKD sertifikalarını Ulusal Otorite'ye teslim ederek ödeyecektir.
- Önceki yıl için teslim edilmesi gereken ve beyannamede belirtilen toplam SKD sertifika miktarı her yıl 31 Mayıs'a kadar Ulusal Otorite'ye teslim edilmesi gerekecektir.
- Teslim yükümlülüğüne ilaveten yıl başından itibaren ithal edilen ürünlerdeki varsayılan emisyon miktarına göre hesaplanan toplam emisyon miktarlarının %80'ine karşılık gelen SKD sertifikası her takvim yılı çeyreği sonunda hesapta bulundurulması gerekmektedir.
- Kullanılmayan SKD sertifikaları her yıl 30 Haziran'a kadar o SKD sertifikası için ödenen fiyat üzerinden Ulusal Otorite tarafından geri satın alınacaktır. Ancak, Ulusal Otorite'nin geri satın alma yükümlülüğü önceki yıl içinde satın alınan toplam SKD sertifikasının 1/3'ü ile sınırlıdır.

VERGİ NASIL HESAPLANACAK?

- SKD sertifikalarının fiyatı Ulusal Otorite tarafından satıştan önceki hafta Avrupa Birliği Emisyon Ticaret Sistemi içerisindeki karbon fiyatının ortalaması üzerinden hesaplanarak belirlenecektir.
- Her hafta başında fiyat güncellenerek haftanın ilk işgününde Avrupa Komisyonu'nun internet sitesinde açıklanacak ve sonraki hafta başına kadar geçerli olacaktır.
- O hafta Avrupa Birliği Emisyon Ticaret Sistemi'nde ihale olmaması dolayısıyla fiyat oluşmaması halinde önceki haftadaki fiyat ortalaması esas alınacaktır.
- Ürünlerin üretildiği ülkede karbon vergisinin ödenmesi ve ödenen verginin bağımsız bir kişi tarafından belgelendirilmesi durumunda, ödenmiş olan karbon vergisi teslim edilecek SKD sertifikası miktarından düşülecektir.

YAPTIRIMI

- Teslim etmesi gereken miktarda SKD sertifikasını teslim etmeyen Yetkili Beyan Verenler, teslim etmedikleri her sertifika başına 100 EURO para cezası ödemekle yükümlü olacaklardır.
- Para cezasının ödenmesi, Yetkili Beyan Vereni Ulusal Otorite'ye sertifika teslim etme yükümlülüğünden kurtarmayacak; para cezasının yanında teslim edilmesi gereken sertifikalar satın alınarak Ulusal Otorite'ye teslim edilecektir.
- Üye ülkeler ek idari veya cezai yaptırım uygulayabileceklerdir.

CONSULTURK

YÜRÜRLÜK TARİHİ

- Avrupa Birliği Komisyonu tarafından 14 Temmuz 2021'de teklif edilen Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması Yönetmeliği AB Parlamentosu ve AB Konseyi arasında gerçekleştirilecek müzakereler doğrultusunda uzlaşma ve onaylama sürecinin tamamlanması sonrasında 1 Ocak 2023 tarihinde yürürlüğe girmesi öngörülmektedir.
- 1 Ocak 2026 tarihine kadar geçiş dönemi kapsamında sadece raporlama yükümlülüğü olacaktır.
- Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması kapsamında "karbon vergisi" 1 Ocak 2026 tarihinde yürürlüğe girecektir.

RAPORLAMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

- Geçiş sürecinde uygulanacak raporlama yükümlülüğü 1 Ocak 2023 tarihinden 28 Şubat 2026 tarihine kadar devam edecektir.
- Her bir ithalatçı, üye ülkedeki yetkili kuruma takvim yılının her bir çeyreğinde Sınırdaki Karbon Düzenlemesi kapsamında ithal ettiği ürünleri, çeyreğin sona ermesinden itibaren bir ay içinde rapor edecektir.
- İlgili raporda (i) her bir ürünün toplam miktarı, (ii) toplam gömülü gerçek emisyon miktarı, (iii) toplam gömülü dolaylı gerçek emisyon miktarı ve (iv) üretilen ülkede ödenen karbon vergisi beyan edilecektir.
- Her üye ülkenin yetkili otoritesi, raporlama yükümlülüğünün yerine getirilmemesi durumunda ölçülü ve caydırıcı bir yaptırım öngörecektir.

TÜRK ÜRETİCİLERİ BAKIMINDAN YAPILACAKLAR

- Avrupa Birliği'ne ihraç etmek amacıyla Türkiye'de üretim yapan üreticiler, üretimlerinde ortaya çıkan emisyon miktarını düşürmek için gerekli planlamaları şimdiden yapmaları faydalı olacaktır.
- Üretimde emisyon miktarları düşürüldükten sonra emisyon miktarlarını ölçütürerek bu ölçümleri Avrupa Birliği tarafından Akredite Edilmiş Kurumlara onaylatmaları ve onay raporunu dört yıl boyunca saklamaları gerekmektedir.
- Kendilerini, tesislerini ve onaylı gerçek emisyon değerlerini Avrupa Birliği'nin merkezi veritabanına kayıt ettirmeleri kendilerinin ihracatta tercih sebebi olmasında rol oynayacaktır.
- Üreticilerin kayıtlarını ve emisyon ölçümlerini her beş yılda bir yenilemeleri gerekmektedir.

CONSULTURK

İşbu bilgi notu genel bilgi ve tanıtım amaçlı hazırlanmış olup bir hukuki görüş veya mütalaa niteliğinde değildir. Kapsayıcı olmayan ve özet niteliği gereği konular tüm yönleriyle ele alınmamış olup sadece öne çıkan hususlar bakımından değerlendirme yapılmıştır. Belirli bir hukuki durum söz konusu olduğunda o duruma özel hukuki görüş alınmadan kullanılmamalıdır.

İşbu bilgi notu 6 Ekim 2021 itibariyle hazırlanmış olup bu tarihten sonraki düzenlemeleri kapsamamaktadır. CONSULTURK'ün herhangi bir şekilde bu bilgi notunu güncelleme ve değişikliklerden haberdar etme yükümlülüğü yoktur.

CONSULTURK yukarıdaki bilgi notunun tamamı üzerinde 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca en geniş şekilde hak sahibidir. İşbu bilgi notu CONSULTURK'ün yazılı ön izni olmadan çoğaltılamaz, yayımlanamaz, üçüncü bir kişiye iletilemez veya tercüme konusuna edilemez.

CONSULTURK

www.consulturk.com.tr | info@consulturk.com.tr